

1. Metalliteollisuus Toimialaseuranta Syyskuu 2023

Tutkimusyksikkö

1. Metalliteollisuus

Sisällysluettelo

- 1.1. Metallien jalostus
- 1.2. Metallituotteiden valmistus
- 1.3. Koneiden ja laitteiden valmistus
- 1.4. Elektroniikkateollisuus
- 1.5. Sähkölaitteiden valmistus
- 1.6. Moottoriajoneuvojen ja perävaunujen valmistus
- 1.7. Muiden kulkuneuvojen valmistus

Metalliteollisuus vastaa Tilastokeskuksen luokittelua metalliteollisuuden aloista.

Toimialat (TOL 2008):

TOL 24 Metallien jalostus

TOL 25 Metallituotteiden valmistus

TOL 26 Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus

TOL 27 Sähkölaitteiden valmistus

TOL 28 Muiden koneiden ja laitteiden valmistus

TOL 29 Moottoriajoneuvojen valmistus

TOL 30 Muiden kulkuneuvojen valmistus

Sopimusalat: Teknologiateollisuus, Pelti- ja teollisuuseristysala, Veneenrakennusteollisuus

1.1. Metallien jalostus (Timo Eklund)

- Tuotannon vuosimuutos: +5 % (Q2/2022 → Q2/2023).
- Tuottajahinnat vuosimuutos: -20 % (Q2/2022 → Q2/2023).
- Tavaraviennin arvon vuosimuutos: -19 % (Q2/2022 → Q2/2023).
- Terästeollisuuden suhdannetilanne on laskenut normaalitasolle parin vuoden korkeasuhdanteen jälkeen.
- Joidenkin tuotteiden osalta voidaan puhua jo matalasuhdanteesta. Tästä syystä SSAB:n Hämeenlinnan ja Ovakon Imatran tehtailla on lomautettu väkeä.
- Hiilidioksidivapaan teräksen tuotannon aloittaminen Suomessa otti kesällä askeleen eteenpäin. SSAB ja Fortum käynnistivät tuottavuusselvityksen siitä, kannattaako vetypelkistettyä teräksen raaka-ainetta valmistaa. Tuotantoa kaavaillaan SSAB:n Raahen tehtaan yhteyteen.
- Rautasieneksi kutsutun raaka-aineen tuotannon ennakoitiin tapahtuvan Ruotsissa. Raahen asema SSAB-konsernin sisäisessä kilpailussa on parantunut. Sähkön hintaa koskevat ennusteet ovat laskeneet Suomessa ja suomalainen sähköverkko toimii monin osin Ruotsia paremmin.

1.2. Metallituotteiden valmistus (Mika Kärkkäinen)

- Tuotannon vuosimuutos: +1 % (Q2/2022 → Q2/2023).
- Tuottajahinnat vuosimuutos: +2 % (Q2/2022 → Q2/2023).
- Tavaraviennin arvon vuosimuutos: -2 % (Q2/2022 → Q2/2023).
- Metallituotteiden valmistuksessa on nähtävissä vuoden 2023 toisella neljänneksellä rakentamisen vähenemisestä ja myös kuluttajien ostovoiman notkahtamisesta johtuva heikkenevä kehitys.
- Esimerkiksi SSAB-konserniin kuuluva rakennusten teräsrakenteita valmistava Ruukki Construction on kertonut kesäkuussa suunnitelmistaan vähentää Euroopan 1 500 henkilön vahvuudestaan jopa 400.
- Abloy puolestaan ilmoitti elokuussa aloittavansa enintään 120 työntekijän lomautukseen ja 9 toimihenkilön irtisanomiseen johtavat muutosneuvottelut.
- Fiskars ilmoitti syyskuussa käynnistävänsä globaalisti 400 työtehtävän katoamiseen johtavat muutosneuvottelut. Fiskars ilmoitti ostavansa tanskalaisen hopeaesineitä valmistavan Georg Jensen A/S:n.
- Investointejakin toimialalla on silti käynnissä. Esimerkiksi metalliosien sopimusvalmistaja Leden Group investoi parhaillaan Oulaisissa uuteen tehtaaseen. Investoinnilla ei välttämättä ole työllisyysvaikutuksia.

1.3. Koneiden ja laitteiden valmistus (Mika Kärkkäinen)

- Tuotannon vuosimuutos: +3 % (Q2/2022 → Q2/2023).
- Tuottajahinnat vuosimuutos: +9 % (Q2/2022 → Q2/2023).
- Tavaraviennin arvon vuosimuutos: +11 % (Q2/2022 → Q2/2023).
- Muiden koneiden ja laitteiden valmistuksen alalla on nähty kasvun taittuvan vuoden 2023 toisella neljänneksellä. Tämä näkyy jo tilauskannoissa. Suurilla pörssiyrityksillä Wärtsilää ja Konecranesia lukuun ottamatta tilauskannat ovat vuodessa kääntyneet laskuun.
- Rakentamisen väheneminen heijastuu tännekin. Esimerkiksi hanoja ja suihkukalusteita valmistavassa Oras Groupissa käytiin kesällä muutosneuvottelut. Niiden tuloksena yritys irtisanoi Rauman hana-tehtaaltaan 57 henkilöä.
- Investointejakin on liikkeellä. Esimerkiksi kaivoskoneita valmistava Sandvik Mining and Construction on elokuussa ilmoittanut laajentavansa Tampereen tehdastaan 1 600 neliöllä ja palkkaavansa jonkin verran uusia työntekijöitä. Investoinnin arvo on 22 miljoonaa euroa.
- Isoja ja pieniä yrityskauppoja toteutuu. Halton Group osti keväällä ruotsalaisen leikkaussalien ilmanvaihtolaitteita valmistavan CRC Medical AB:n.

1.4. Elektroniikkateollisuus (Timo Eklund)

- Tuotannon vuosimuutos: ei saatavana.
- Tuottajahinnat vuosimuutos: +4 % (Q2/2022 → Q2/2023).
- Tavaraviennin arvon vuosimuutos: +8 % (Q2/2022 → Q2/2023).
- Maailmantalouden epävarmuus ja korkeat korot jarruttavat investointeja ympäri maailman.
- Investointien lykkääntyminen näkyy Suomen suurimpien elektroniikkayritysten tilauskertymissä.
- Nokia Oy (Suomen henkilöstö lähes 7 000) ja Vaisala Oy (noin 1 500) ovat kasvaneet viime vuosina, mutta lähiajan näkymät ovat vaisut.
- Investointituotteiden lisäksi Suomessa valmistetaan yhä myös kuluttajaelektroniikkaa. Kuluttajatuotteita valmistavia yrityksiä ovat esimerkiksi Suunto Oy, Genelec Oy ja Oura Health Oy.
- Nämä yritykset ja niiden alihankkijat kärsivät kotitalouksien ostovoiman ja kuluttajaluottamuksen poikkeuksellisen rajusta laskusta.
- EU panostaa vahvasti puolijohde- ja mikrosirutuotantoon. Tarkoituksena on vähentää riippuvuutta Kiinasta. Suurimmat investoinnit ovat menneet Saksaan, joka tukee investointeja miljardeilla euroilla.

1.5. Sähkölaitteiden valmistus (Mika Kärkkäinen)

- Tuotannon vuosimuutos: ei saatavana.
- Tuottajahinnat vuosimuutos: +7 % (Q2/2022 → Q2/2023).
- Tavaraviennin arvon vuosimuutos: +17 % (Q2/2022 → Q2/2023).
- Sähkölaitteiden valmistus on toimialana pärjännyt vielä hyvin vuoden 2023 ensimmäisellä puoliskolla muutaman kasvavan yrityksen ansiosta.
- Kempowerin liikevaihto kohosi vuoden 2023 toisella neljänneksellä jo 72 miljoonaan euroon. Henkilöstön määrä kasvoi tämän myötä 600 henkilöön. Tilaukset kasvoivat hieman.
- Valmet Automotive EV Power palkkasi vuoden 2022 aikana töihin kymmeniä henkilöitä.
- Rakentamisen laskusuhdanne haittaa silti jo toimialan joitakin yrityksiä. Suuremmista yrityksistä sähkönjakelulaitteita valmistava Ensto Invest on elokuussa ilmoittanut käynnistävänsä enintään 30 henkilön vähentämiseen tähtäävät muutosneuvottelut.
- Samaan aikaan lähitulevaisuudessa on luvassa kasvua. Prysmian Group ilmoitti kesällä uudesta 120 miljoonan euron investoinnista merikaapeleita valmistavaan Kirkkonummen tehtaaseensa. Henkilöstön määrä on kasvamassa parissa vuodessa jo yhteensä 300 työntekijällä.

1.6. Moottoriajoneuvojen ja perävaunujen valmistus (Timo Eklund)

- Tuotannon vuosimuutos: ei saatavana.
- Tuottajahinnat vuosimuutos: +6 % (Q2/2022 → Q2/2023).
- Tavaraviennin arvon vuosimuutos: -47 % (Q2/2022 → Q2/2023).
- Liikevaihdon vuosimuutos: -3 % (Q2/2022 → Q2/2023).
- Valmet Automotiven tilanne on jatkunut vaikeana. Uudenkaupungin tehdas käy vajaalla kapasiteetilla.
- Uudenkaupungin autotehtaan ja muiden eurooppalaisten autojen sopimusvalmistajien markkinatilanne on hankala. Pääkilpailijoista hollantilainen VDM Nedcar on vakavissa vaikeuksissa. Se on irtisanomassa jopa puolet 1 900 työntekijästään.
- Sen sijaan kolmannen suuren sopimusvalmistajan Magna Steyrin tuotanto on kasvussa. Magna Steyrin tuotanto tapahtuu etupäässä Itävallassa.
- Karjaalla toimiva Sisu Auto on aloittanut Sisu GTP -sotilasajoneuvojen sarjavalmistuksen. Tällä hetkellä valmistetaan Suomen puolustusvoimien tilaamaa 25 ajoneuvon sarjaa.
- Sisu Auto ennakoi uusia tilauksia ja on palkkaamassa kymmeniä työntekijöitä ja toimihenkilöitä. Työt lisääntyvät myös kotimaisessa alihankkijaverkostossa.

1.7. Muiden kulkuneuvojen valmistus (Timo Eklund)

- Tuotannon vuosimuutos: ei saatavana.
- Tuottajahinnat vuosimuutos: ei saatavana.
- Tavaraviennin arvon vuosimuutos: +4 % (Q2/2022 → Q2/2023).
- Huviveneiden valmistajien kesä jäi kauas odotuksista. Vientiä haittasi Ruotsin ja Norjan kruunujen heikkous. Myös kotimaassa jäätiin tavoitteista. Veneiden valmistajien tilauskirjat ohentuivat nopeasti. Monet tehtaot ovat kiinni tai käyvät vajaalla teholla.
- Viranomaisveneet ja erityisesti puolustusvoimille myytävät veneet menevät hyvin kaupaksi.
- Turun telakalta on valmistumassa maailman suurin ja nykyaikaisin risteilijä. Laivan rakentaminen on sujunut hyvin. Turku on osoittanut kilpailukykyänsä vaikeimpien projektien toteuttajana.
- Risteilyturismi on toipunut koronapandemiasta. Tämän myötä myös uusia risteilyalusten tilauksia on odotettavissa, mahdollisesti jopa Turkuun.
- Raidekalustoyritys Škoda Transtech kasvaa etupäässä pääkaupunkiseudun ja Tampereen raitiovaunuhankintojen myötä. Yrityksen kannattavuus on heikko. Yrityksen mukaan kannattavuutta laskee Škoda-konsernin käytännöt, joilla siirretään liiketoiminnan voittoja konsernin yksiköiden välillä.

**Teollisuus
liitto**